

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту
Завідувач кафедри к.е.н., проф.
Герасименко В.Г. ()
« » червня 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 «Туризм»

за темою:
«Економічні показники ефективності функціонування готелів»

Виконавець
студент факультету міжнародної економіки
Горда Анна Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник
к.е.н. доцент

(науковий ступінь, вчене звання)
Шикіна Ольга Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2018 рік

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра
Горда Анна Сергіївна
«Економічні показники ефективності функціонування готелів»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Об'єкт дослідження – процес аналізу економічних показників ефективності функціонування готелів. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів аналізу економічних показників ефективності функціонування готелів на прикладі дизайн-готелю «UNO».

У роботі проаналізована готельне господарство України, як важливу складову туристичного комплексу. Виявлено тенденції та перспективи галузі, що впливають на функціонування усіх підприємств готельного господарства. Визначено місце Одеської області на ринку готельних послуг України. Проведено аналіз ефективності економічної діяльності готелю «UNO», розглянуто основні економічні показники ефективності підприємства.

За результатами, були запропоновані рекомендації, щодо збільшення спектру додаткових послуг готелю, розраховано економічну ефективність впровадження рекомендацій.

Ключові слова: готелі, ефективність, готельне господарство, дизайн-готель, економічна діяльність.

ANNOTATION

graduation work for obtaining an educational bachelor's degree
Horda Anna Sergiivna,
“Economic indicators of hotel functioning efficiency”
Odessa National Economic University
Odesa, 2018

Graduation work consists of an introduction, three chapters, conclusions, list of sources used and applications.

The object of research - the process of analyzing economic indicators of hotel functioning efficiency. The subject of the study is a set of theoretical, methodological and practical aspects of the analysis economic indicators of hotel functioning efficiency on the example of the design hotel "UNO".

The work analyzes the hotel industry of Ukraine as an important component of the tourist complex. The tendencies and perspectives of the branch that influence the functioning of all enterprises of the hotel industry are revealed. The place of the Odessa region on the market of hotel services of Ukraine is determined. The analysis of efficiency of economic activity of the hotel "UNO" is carried out, the main economic indicators of efficiency of the enterprise are considered.

As a result, recommendations that will increase the range of additional hotel services were suggested, economic efficiency of recommendations implementation was calculated.

Key words: hotel, efficiency, hotel industry, design hotel, economic activity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	7
1.1. Підприємства готельного господарства як складова засобів розміщення туристів.....	7
1.2. Поняття «ефективність» і його визначення у готельному господарстві	13
1.3. Методика розрахунку показників ефективності діяльності готелів	17
РОЗДІЛ 2. ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОТЕЛІВ.....	25
2.1. Аналітичне дослідження сучасного стану розвитку готельних підприємств України.....	25
2.2. Аналіз діяльності готельних підприємств Одеської області	30
2.3. Діагностика економічної ефективності дизайн-готелю «Uno»	35
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОТЕЛЮ.....	47
3.1. Рекомендації щодо підвищення ефективності готелю.....	47
3.2. Економічне обґрунтування впровадження рекомендацій.....	53
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день готельний ринок країни перебуває у стані активного відновлення. Політична і економічна кризи останніх років дуже вплинули на структуру готельної галузі у країні. Також, ринок втратив важливий туристичний регіон: Кримський півострів. У той самий час, світовий ринок активно розвивається, частка сфери послуг у світовому ВВП збільшується і туризм забезпечує все більше робочих місць. Таким чином, аналіз розвитку готельного господарства України є невід'ємним етапом для розуміння туристичної ситуації, що склалася на сьогоднішній день.

Основною частиною аналізу є саме економічні показники ефективності як галузі в цілому, так і окремих підприємств. Показники ефективності відображають актуальну і достовірну інформацію, що вказує на стан галузі, проблеми, що в ній існують, допомагають в плануванні подальшого розвитку і в розробці економічних стратегій.

Важливо розуміти, що ефективність галузі в цілому залежить від ефективності окремих регіонів, і окремих підприємств. Тому доцільним є аналіз як ефективності господарської діяльності України, так і ефективність окремого підприємства, як складової туристичного механізму країни.

Тому вивчення економічних показників ефективності і їх аналіз є актуальним на всіх етапах розвитку готельного господарства в цілому і готельного підприємства зокрема.

Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові праці українських та зарубіжних вчених-економістів. Серед них доцільним є виділити наступних авторів: Герасименко В.Г., Галасюк С.С., Шикіну О.В., Степанюк О.М., Ефимову О.П., Волкову Ю.Ф. та інші які вивчали економіку діяльності готельних підприємств і їх ефективність.

Метою випускної роботи є дослідження діяльності готельних підприємств і аналіз показників ефективності готелів на прикладі готельної

галузі України, готельних підприємств Одеської області, а також на прикладі окремого підприємства дизайн-готелю «UNO».

Для досягнення поставленої мети потрібно виконати такі **завдання**:

- визначити поняття готельного господарства, ефективності і показників економічної діяльності;
- дослідити поняття ефективності у готельному господарстві;
- дослідити методи аналізу економічної діяльності підприємства;
- провести аналітичне дослідження сучасного стану розвитку готельних підприємств України;
- визначити стан готельної галузі в Одеській області;
- проаналізувати економічну діяльність підприємства готельного господарства дизайн-готелю «UNO»;
- навести рекомендації щодо підвищення ефективності дизайн-готелю «UNO»;
- проаналізувати економічну обґрунтованість напрямків підвищення ефективності роботи дизайн-готелю «UNO».

Об'єктом дослідження є процес аналізу економічних показників ефективності функціонування готелів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів аналізу економічних показників ефективності функціонування готелів на прикладі дизайн-готелю «UNO».

Методом дослідження роботи є діалектичний метод дослідження явищ та процесів у їхньому взаємозв'язку і розвитку. Для досягнення мети та розв'язання визначених завдань випускної роботи використано такі загальнонаукові методи: абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних положень, визначення сутності економічних понять, формування висновків); системний аналіз (для аналізу порівняльної характеристики готелів); графічний (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі підходів до розрахунку ефективності); експертних оцінок (для вимірювання та оцінки конкурентоспроможності підприємств);

конструктивний та експериментальний (оцінка результатів запропонованого заходу удосконалення функціонування готелю).

Інформаційна база дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативні акти України, методики Всесвітньої туристичної організації, інструктивні матеріали, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання, довідково-інформаційні видання, дані бухгалтерської, статистичної та внутрішньогосподарської звітності готельних підприємств.

Не зважаючи на наявність публікацій, присвячених ефективності функціонування готельних підприємств, досить мало уваги приділено підвищенню ефективності готельних підприємств Одеського регіону.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання результатів дослідження для удосконалення діяльності підприємств готельного господарства та підвищення іміджу готельних підприємств.

Структура і обсяг роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування). Загальний обсяг випускної роботи становить 72 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 62 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 8 рисунків.

Публікації. За результатами виконання випускної роботи бакалавра опубліковано тези:

Горда А.С. Аналіз діяльності готельних підприємств Одеської області / А.С. Горда // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 352-355.

ВИСНОВКИ

У даній випускній роботі була розглянута проблема ефективності функціонування готельного підприємства дизайн-готель «UNO» і ефективності готельної галузі України загалом.

Проаналізувавши наявну інформацію можна зробити наступні основні висновки щодо проблематики роботи.

1. Готельне господарство країни є важливою складовою туристичного комплексу і у певній мірі впливає на стан економічного розвитку усієї країни. Для повноцінної характеристики галузі потрібен аналіз у трьох основних вимірах: макроаналіз – аналіз готельної галузі України, мезоаналіз – визначення місця Одеської області у загальній структурі галузі і мікроаналіз – зосередження на виявленні ефективності діяльності певного підприємства, що вказує на основні тенденції готельної господарської діяльності у країні.

2. Проаналізувавши готельну галузь України в цілому, ми прийшли до висновку, що вона знаходиться у стадії відновлення. Кількість готелів збільшується, рівень доходів від готельного господарства наближається до показників докризового періоду. Один з головних показників ефективності, кількість розміщених осіб, збільшився у 2015 році цей показник склав - 5779,9 тис. осіб, а в 2016 році вже 6544,8 тис. осіб.

3. Щодо Одеської області, то за останні роки галузь у регіоні активно розвивається, у значній мірі через перенаправлення туристичних потоків з АР Крим. За всіма основними показниками: кількість готелів, доходи від готельних підприємств, кількість розміщених осіб область займає місце у 5-ці лідерів серед усіх областей України, а наявні тенденції вказують на вихід у лідери з багатьох позицій.

4. До основних тенденцій останніх років відноситься: збільшення частки іноземців у загальній кількості приїжджих і в загальному збільшенні кількості приїжджих; значне скорочення числа туристів з Російської Федерації внаслідок політичних розбіжностей, і збільшення частки туристів з

США і Туреччини в загальному числі іноземних приїжджих; наявність достатньої інфраструктури для прийому більшого числа приїжджих, за кількістю готелів Одеська область займає 3-є місце і має всі шанси в майбутньому зайняти 2-е; доходи від надання готельних послуг збільшилися більш ніж в 1,5 рази, що робить цю діяльність більш конкурентоспроможною і привабливою для інвестування.

5. Після аналізу діяльності підприємства дизайн-готель «UNO» можна зробити наступні висновки. Перш за все, найбільший рівень завантаження у 2017 році припадає на літній сезон і безпосередньо на серпень місяць і складає – 81,6%. Найменш завантаженим місяцем є грудень з рівнем завантаження – 41,0%. Середній рівень завантаження за 2017 рік у готелі складає – 68,3%. Аналізуючи дані про дохід готелю можна зробити висновки про ефективність його роботи. За період з 2015 року по 2017 рік загальні доходи готелю від реалізації основних послуг збільшилися з 18 611,34 тис грн до 36 041,17 тис грн, тобто на 17 429,88 тис. грн або на 94%.

Загалом витрати підприємства за 2017 рік становили 16 375,71 тис грн, що на 7 051,71 тис. грн або на 75% більше аніж цей показник у 2015 році (9 324,00 тис. грн).

6. Основний показник ефективності – рентабельності виробництва відображає, що на кожну гривню, що витрачається на виробництво приходить 1,31 гривень прибутку у 2017 році, це вказує на позитивну тенденцію до збільшення рентабельності підприємства.

Показник рентабельності продаж у 2017 році становив 57%, це вказує на те, що з кожної 1 грн, яку підприємство заробляє – 57 копійки займає чистий прибуток підприємства. У 2015 році цей показник складав 52%, тобто за три роки він підвищився на 5%. Рентабельність власного капіталу на 2017 рік становила – 83%, що вказує на відношення чистого прибутку до власного капіталу підприємства. Показники рентабельності підприємства знаходяться у рамках норми, у 2017 році вони збільшилися, за рахунок

значного підвищення доходів підприємства і зокрема значного збільшення чистого прибутку, що вказує на ефективний розвиток підприємства.

7. Після аналізу структури додаткових послуг готелю, було виявлено, що має місце недостатня кількість додаткових послуг. Для можливості конкурувати зі схожими підприємствами і розвивати імідж готель «UNO» має розширити спектр власних додаткових послуг. Виходячи з цього було запропоновано проект з відкриття кабінету для СПА-процедур на території готелю і співробітництва з салонами «Орієнт СПА» для надання майстрів. Даний проект має на меті підвищення ефективності готелю, шляхом підвищення його іміджу, підвищення завантаження, надання більш повного і якісного сервісу.

8. Для реалізації проекту готелю знадобляться витрати у розмірі 13 457 грн, які вони мають змогу покрити самостійно зважаючи на показники прибутку підприємства.

Загальний прибуток від надання СПА-послуг у готелі становитиме – 307 476 грн. Розрахунок точки беззбитковості показав, що готель почне отримувати прибуток вже після 24 годин надання послуг масажу і після 9 годин надання послуг з догляду. Таким чином, проект є дуже ефективним і не потребує значних витрат, призупинення роботи готелю на час його реалізації або виключення номерів з номерного фонду готелю.

Економічна ефективність даного проекту відображена у розрахунках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес, ціноутворення, конкуренція, регулювання / Л.Г.Агафонова, О. С.Агафонова. – К.: Знання, 2002. – 351 с.
- 2 Александрова А.Ю. Международный туризм: учебник / А.Ю. Александрова. – М.: МГУ, 2004. – 463с.
- 3 Байлик С.И. Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание. Учеб. пособие: 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Дакор, 2006. – 288 с.
- 4 Браймер Р.А. Основы управления в индустрии гостеприимства/ Пер с англ. – М.: 2010. – 255 с.
- 5 Галасюк С. С. Організаційно-економічні засади функціонування малих готелів: монографія / С. С. Галасюк, О. В. Шикіна. – Одеса : Атлант, 2015. – 279 с.
- 6 Галасюк С.С. Готельний бізнес в умовах світової фінансової кризи / С.С.Галасюк // Стратегії розвитку України у глобальному середовищі: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Сімферополь: КІБ, 2009. – С. 45-47
- 7 Галасюк С.С. Проблеми розвитку засобів розміщення туристів в Україні / С.С.Галасюк // Міжнародний вектор туризму: сьогодні, майбуття: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Луганськ: ЛНУ, 2008. – С. 75-81.
- 8 Галасюк С.С. Проблеми функціонування ринку готельних послуг Одеського регіону / С.С. Галасюк // Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: ХНУ, 2010. – С. 37-45.
- 9 Галасюк С.С. Структура ринку засобів розміщення Одеського регіону / С.С.Галасюк, О.В.Гусева // Науковий вісник: Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Вип. 18 (52). – Одеса: ОДЕУ, 2008. – С. 3-13.
- 10 Герасименко В. Г. Ключові індикатори розвитку підприємств готельного господарства в Одеській області / В. Г. Герасименко // Приазовський економічний вісник. – Запоріжжя, 2017. – Вип. №2 (02). – С. 42-46.4.
- 11 Герасименко В. Г. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: монографія / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк, С. Г. Нездойминов [та інші]. – Одеса: Астропринт, 2013. – 304 с.

- 12 Герасименко В. Г. Тенденции развития мирового туристического рынка / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Одеса: ОДЕУ, 2007. - Вип. 12 (46). – С. 3-14.
- 13 Герасименко В.Г. Методика визначення кількісних показників регіонального ринку туристичних послуг / В.Г. Герасименко, В.Я. Павлоцький // Регіональна економіка [Текст]. – 2011. – № 2. – С. 157-163.
- 14 Гомилевская Г. А. Организационно-управленческие инновации в повышении эффективности гостиничного бизнеса (на примере Приморского края). Автореф. дис.канд. экон. наук. Владивосток, 2010. См.: Оценка доходности гостиничного предприятия
- 15 Горда А.С. Аналіз діяльності готельних підприємств Одеської області / А.С. Горда // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 352-355.
- 16 Грибов В. Д. Экономика предприятия сервиса : учебное пособие / В.Д. Грибов. А.Л. Леонов. - 3-изд., перераб. - М.: КНОРУС, 2011.- 280 с.
- 17 Гусєва О.В. Державне регулювання у сфері готельного бізнесу / О.В. Гусєва // Матер. VIII Міжнар. науково-практичній конференції професорсько-викладацького складу «Стан і перспективи інформаційно-інноваційного розвитку ринку туристичних послуг» (м. Святогірськ, 24-26 вересня 2010 р.) / Донецьк. ін.-т турист. бізнесу. Донецьк, 2010 . (с. 176 – 181)
- 18 Давиденко І.В. Шляхи оптимізації використання потенціалу регіональної рекреаційної системи / І.В. Давиденко // Вісник соціально-наукових досліджень. – Вип. 12. – Одеса, 2002. – С. 19-23.
- 19 Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу//К.: Центр учбової літератури, 2007. - 224 с.
- 20 Ефимова О.П. Экономика гостиниц и ресторанов. - М.: Новое знание, 2004. – С. 392

- 21 Єгупова І. М. Можливості розвитку хостелів в Україні / І. М. Єгупова, І. В. Давиденко, Л. В. Бортник // Актуальні проблеми розвитку економіки в контексті глобальних викликів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 45-річчю факультету міжнародної економіки (19-20 вересня 2013 р.). – Одеса: Атлант, 2013. – С. 266-269.
- 22 Єжов В. В., Гоженко О. А., Бучинський С. Н., Душкин І. Ф. Спа-технології у відновлювальній медицині та курортології: стан та перспективи розвитку в Україні / В. В. Єжов, О. А. Гоженко, С. Н. Бучинський, І. Ф. Душкин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sankurort.ua/uk/4/22/31/>
- 23 Заходи для привертання клієнтів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://salesmasters.ru/meropriyatiya-po-privlecheniyu-klientov/>
- 24 Кабушкин Н.И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостиниц и ресторанов Учебное пособие. - Мн.: Новое знание, 2001. - 216 с.
- 25 Каплан Роберт С., Нортон Дейвид П. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2003, 304 с.: ил
- 26 Колективні засоби розміщування в Україні у 2014 році: статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2015. – 200 с.
- 27 Колективні засоби розміщування в Україні у 2015 році: статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2016. – 200 с.
- 28 Колективні засоби розміщування в Україні у 2016 році: статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2017. – 200 с.
- 29 Литовка А. О. Класифікація інноваційної діяльності туристичного підприємства / А. О. Литовка, О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Випуск №14. – С. 416-420.
- 30 Лойко О.Т. Туризм и гостиничное хозяйство\Учебное пособие. – Томск: Издательство ТПУ, 2005. – 152 с.
- 31 Матвійчук Л.Ю. Розвиток готельного господарства в Україні/ Л.Ю. Матвійчук// Туризм и гостеприимство. – Луцьк, 2016. – С. 8-11
- 32 Мельниченко С. В. Готельні мережі на ринку туристичних послуг України / С. В. Мельниченко, Т. В. Бурак // Вісник КНТЕУ. – 2014. – №3. – С. 5-15.

- 33 Нездойминов С. Г. Малый бизнес гостеприимства в контексте развития социального предпринимательства / С. Г. Нездойминов, О. В. Шикина // Journal Association 1901 SEPIKE. – 2016. – № 15. – С. 118-121.
- 34 Нездойминов С.Г. Малый бизнес в сфере туризма и гостеприимства как фактор социального предпринимательства / С.Г. Нездойминов, О.В. Шикина // Социальное предпринимательство в современных экономических условиях: материалы Всероссийской конф. с международным участием (26–27 октября 2016 г., Сыктывкар). – Сыктывкар: ГОУ ВО КРАГСиУ, 2016. – 170 с. С. 91-96
- 35 Офіційний сайт дизайн-готелю «UNO» [Електронний ресурс]. Режим доступа: <https://unohotelodessa.com>
- 36 Офіційний сайт мережи салонів «Орієнт СПА» [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://orient-spa.com.ua/mob.html>
- 37 Офіційний сайт: Державне агентство України з туризму та курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.tourism.gov.ua/
- 38 Офіційний сайт: Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 39 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги: ДСТУ 4268:2003. Видання офіційне. Розроблено Держтурадміністрацією спільно з ДП НДІ «Система», м. Львів. [Чинний від 2004-01-07]. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 14 с. – (Національний стандарт України).
- 40 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення: ДСТУ 4527:2006. Видання офіційне. Розроблено Держтурадміністрацією спільно з ДП НДІ «Система», м. Львів. [Чинний від 2006-01-10]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 28 с. – (Національний стандарт України).
- 41 Послуги туристичні. Класифікація готелів: ДСТУ 4269:2003. Видання офіційне. Розроблено Держтурадміністрацією спільно з ДП НДІ «Система», м. Львів. [Чинний від 2004-01-07]. – К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 14 с. – (Національний стандарт України).
- 42 Семенов В. Ф. Управління регіональним розвитком туризму: навчальний посібник / В. Ф. Семенов, В. Г. Герасименко, Г. П. Горбань / за ред. В. Ф. Семенова. – Одеса–Сімферополь: ВД "АРІАЛ", 2011. – 225 с.
- 43 Семенов В.Ф. Методи оцінювання конкурентоспроможності

- туристичного підприємства / В.Ф. Семенов // Науковий вісник ОДЕУ. – 2010. – № 14 (115). – С. 75-85.
- 44 Семенов В.Ф. Поняття і зміст організаційно-економічного забезпечення функціонування готельних підприємств малої місткості / В. Ф. Семенов, С. С. Галасюк, О. В. Шикіна // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – №10 (172). - С. 202-212.
- 45 Семенов В.Ф. Умови та сучасні тренди розвитку ділового туризму в Україні і світі / В.Ф. Семенов, Г.І. Фадєєва// Регіональна економіка та управління. Вип. 6. – Запоріжжя: Східноукраїнський інститут економіки та управління. – 2017, – № 5 (18). – С. 40-51.
- 46 Сенин В. С. Гостиничный бизнес: классификация гостиниц и других средств размещения : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. "Социально-культурный сервис и туризм" / В.С. Сенин, А.В. Денисенко. - М. : Финансы и статистика, 2004. - 139 с.
- 47 СПА та готельний бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://prohotelia.com.ua/2009/03/1556/>
- 48 Фадєєва Г. І. Аналіз маркетингової діяльності готелю «UNO Design hotel» / Г.І. Фадєєва // Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2017 року). – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 500 с. – С. 425-429.
- 49 Фінансовий аналіз [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <https://www.audit-it.ru/finanaliz/terms/performance/profitability.html>
- 50 Шафронов А. Экономический рост как основа повышения эффективности производства // Вопросы экономики. 1999. №4.
- 51 Шикіна О.В. Международный опыт функционирования малых гостиниц / О. В. Шикіна, М. В. Юсупова // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Випуск №14. – С. 578-581.
- 52 Шикіна О.В. Динаміка розвитку малих готелів м. Одеси/ О. В. Шикіна // Актуальні проблеми економіки. – 2017. – №1 (187). – С. 313-325.
- 53 Шикіна О.В. Організаційно-економічне забезпечення функціонування готельних підприємств малої місткості: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: спеціальність 08.00.04 / О. В. Шикіна. – Одеса, 2015. – 317 с.

- 54 Шикіна О.В. Сучасний стан розвитку готельного бізнесу Одеської області / О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, 2016. – Вип. № 13. – С. 413-420.
- 55 Шикіна О.В. Тенденції розвитку малих готелів м. Одеси у сучасних умовах / О.В. Шикіна, Ю.В. Олійник // Інфраструктура ринку. – Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2017. – Вип. 13. – С. .
- 56 Шмідт Ю.М. Конкуренентоспроможність готельних послуг і підприємств гостинності як об'єкт управління / Ю.М. Шмідт // Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2017 року). – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 500 с. – С. 295-297.
- 57 Яковлев Г.А. Экономика и статистика туризма\ Учебное пособие. - М.: Издательство РДЛ, 2004. - 376 с.
- 58 Ярьоменко С. Г. Рекреаційний комплекс Португалії: структура та територіальна організація / С. Г. Ярьоменко // Часопис соціально-економічної географії: зб. наук. праць. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – Вип. 17 (2). – С. 129-135.
- 59 Бухгалтерський баланс підприємства дизайн-готель «UNO»
- 60 Colliers International [Електроннийресурс]. Режим доступа: <http://www.colliers.com>
- 61 10 основних трендів для SPA-готелів [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://prohotelia.com.ua/2011/08/spa-trends-for-hotels/>